

Szerkesztőség
és
kiadóhivatal:
KASSA
Kossuth Lajos-utca 16.

Szerkesztőségi
telefon: 150. sz.

NAPLÓ

FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP.

ELŐFIZETÉS:

Helyben:
Egy évre . . . 14— korona
Fél évre . . . 7—
Negyedévre . . . 3:50

Vidéken:
Egy évre 20 korona
Fél évre 10
Negyedévre 5
Egyes szám ára 4 fill.

ELREDETESEK FELVEJÉTEK: A kiadóhivatalban, Kossuth Lajos-utca 16. szám alatt. (Beküldés a Fazekas-utca 16. szám.) Telefon 150. szám.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
MURÁNYI JÓZSEF.

Kapható minden dohánytőzsdében.
Megjelenik délután 5 órakor.

Ima

II. Rákóczy Ferenc sirjánál.

Irta és a Petőfi társaság nevében elmondta
Kassán, 1906. november 25-én
Endrődy Sándor.

Nagy Istenünk, mindenható Atyánk,
Tekints le esdő gyermekidre, ránk,
S hallgasd meg, mi most a szívünk-
[ből kiárad.
Mély áhitattól reszkető imánkat.

Hozzánk te mindig jó és igaz voltál,
Akkor is, Urunk, mikor ostoroztál.
Mint romlandó gályát a tengervészen:
Bősz viharokon, sűrű szenvedésen
Korbácsolád keresztül nemzetünket,
De — megtartottál minket.

Hitet, erőt adtál, hogy föleszméljünk,
S a pusztulás közt jobb jövőt reméljünk.
Rettentő volt a megpróbáltatásunk, —
Hogy végre bünbánóan magunkba
[szálljunk.

Engedd, hogy példaidből megokulván,
Bizton haladjunk rendelésed útján;
Ne rontsuk egymást széthúzással,
Sebző gyanúval, gyűlölettel,
De küzdjünk egymást védő, min-
[den poklot

Legyőző, egyetvivő szeretettel.
Szívünk, agyunk, ha kell, hadd fáj-
[jon, égjen

A szenvedések tisztító tüzeiben,
De forrjon össze egy nagy gondolatban,
S dolgozzék a jövőnek lankadatlan.
Engedd, Urunk, hogy bátor észszel,
Az igazságnak erejével —
Ollárt építhessünk dicső nevednek,
A romokból, mik körülünk hevernek.

S te jóságos, te szent, tiszta lélek,
Ha egykor a te porba omlott lényed,
Örök hullámszámán a változásnak,
A milliókban új életre támad:
Vezesse zászlód teljes diadalra
Az Igazságos Isten nagy hatalma,
S haljon győzelmes munkájába
Az ő viszály, az áldatlan gravámen,
Pro patria et libertate! Amen.

Magyar költők a fejedelem előtt

A Petőfi-társaság zarándokutja.

Vélemények a kriptá sirról.

A Petőfi-társaság nyitotta meg a Rákóczi-sirjához vezető zarándokutat s bevilágította a költészet szívét megejtő sugaraival. Nemes, egyszerű volt a hódolás a fejedelmi hamvak előtt, egyszerűsége azonban fenséges, az érzésen uralkodó.

A pályaudvaron.

A Petőfi-társaság szombat este 7 óra 20 perckor érkezett Kassára Herczeg Ferenc elnök vezetése alatt. A költők közül a zarándok csapatban részt vettek: Endrődy Sándor másodelnök, Ábrányi Emil, Csenger Gusztáv, Erődi Béla, Ferenczy Zoltán, Jakab Ödön, Lampérth Géza, Neugebauer László, Pósa Lajos.

A Petőfi-társaságot a pályaudvaron a kassai Kazinczy-kör várta. A város törvényhatóság nevében, a más elfoglaltsága miatt akadályozott polgármester képviselőjében Szentlélek Gyula dr. tanácsos fogadta a költőket, a kikhez meleg üdvözlő beszédet intézett. Ezután Lekly Gyula szólott a Kazinczy-kör képviselőjében és szíves szavakkal köszöntötte a magyar írók előkelőségeit.

Herczeg Ferenc válaszolt az üdvözlő szavakra. Mély megilletődéssel jönnek Kassára, hol a város ódon falain keresztül szinte átvilágít a drága tetem. Majd szíves szavakban megköszöni a barátságos fogadtatást.

Vacsora a Schalkházban.

Ezután a Petőfi-társaság tagjai az e célra rendelkezésre álló magánfogadatokon a pályaudvarról a Schalkház-szállodába hajtottak. Este fél 9 órakor a Kazinczy-kör társaságában barátságos vacsora volt, hol éjjelutáni szíves társalgásban telt az idő. A vacsorán a Petőfi-társaság valamennyi tagja jelen volt, kivéve Ábrányi Emilt, aki rokonához Wein János felsőbb ipariskolai tanárhoz szállt meg.

A muzeumban.

Vasárnap reggel fél 10 órakor a Petőfi társaság meglátogatta a kassai muzeumot. A költőket Mihalik József muzeumi igazgató fogadta s kalauzolta a termekben. A társaságot nagyon kellemesen meglepte a kassai muzeum izléses, nagy gondtal és tudással való berendezése, a tárlatok gazdag pompája, kincseket érő értéke, ritka mivolta. Közel egy óra hosszáig időztek a kassai muzeumban s ez alatt több ízben fejezték ki elismerésüket Mihalik József kir. tan. igazgatónak, aki a muzeumot oly ritka érzékkel megkapó formában berendezte. A tervbe vett Rákóczi-szoba eszméje nagyon tetszett az író társaságnak.

A hódolás.

Fél 11 órakor érkezett a Petőfi társaság a dombra. Először is misét hallgattak, majd megnyitotta előttük Fodor Sándor pápai praelátus a Rákóczi sirjához vezető ajtót. A közönség tiszteletteljesen utat nyitott a költőknek s a szűk kriptában, hová alig fér 15 ember nem zavarta kegyeletes emlékezésüket. A Petőfi társaság tagjai tiszteletteljes távolságban (már a mennyre a hely engedte) álltak körül II. Rákóczi Ferenc fejedelem szarkofágját, míg a Kazinczy kör tagjai a lépcsőn állapodtak meg.

Endrődy Sándor, a kuruc kornak ihletett költője, mondott fenségesen szárnyaló, gyönyörű szép költői imát a koporsó előtt. Elfogódott hangon olvasta föl ez alkalomra irt gyönyörű, szívet megragadó költeményét s a végső sorokat már könnyekig megilletődve olvasta fel. Az őssz kuruc költő azután csendesesen félre ült, hogy előtörő könyveit csendesítse, mialatt Fodor Sándor pápai praelátus miatyánkot mondott el. Ezután Herczeg Ferenc a Petőfi társaság hatalmas babérágát helyezte el Rákóczi szarkofágjára, melyen már ott fonyad Stefánia főhercegnő koszorúja. Endrődy Sándor szépséges költői imáját lapunk más helyén találja az olvasó.

Rákóczi sirja.

A kegyeletes megemlékezés után még néhány percig ott időzött a Petőfi-társaság a fejedelmi kriptában, már ott az a meggyőződés jutott kifejezésre, hogy a hely méltatlan Rákóczihoz. Ezután megtekintették a kriptá fölött levő kápolnát. Herczeg Ferenc és a többi írók egyhangú véleménye, ezt az oldalhajót nagyon szerencsés megoldásnak tartja, úgy a Rákóczi koporsó, mint a monumentális emlékmű elhelyezésére. El is határozták, hogy ebben az irányban a sajtó révén országos agitációt indítanak. Jelen volt ez alkalommal Kertész K. Róbert műegyetemi tanársegéd is, ki viszont a premontrei templom szentélyének megtekintésére hívta a Petőfi-társaságot. Ebben a templomban nyugszik Rákóczi nagynyja és édesapja, ebben hallgatott kassai tartózkodása alatt naponta misét a fejedelem, ez a templom áll legközelebbi vonatkozásban Rákócziival. A premontrei templomban való elhelyezést úgy oldanák meg, hogy a szentélyt nagyobb szabású restaurálással mauzóleumá alakítanák át. Ennek a tervnek azonban akadálya van. A törvény Rákóczi sirját a dombon jelöli ki s az az általános meggyőződés, hogy a fejedelmet nemcsak a felvidék, de az ország egyik legszebb temploma illeti meg. A Petőfi-társaság tagjai meglátogatták a premontreiek templomát is, hol a tervet Kertész K. Róbert építész és Horváth Balázs dr. rendfőnök, aki a társaságot fogadta, részletesen kifejtette. Valjon megnyerte-e az írók tetszését a terv, az a legközelebb megvállik. Véleményünk szerint, most már bajos lesz az elhelyezésen változtatni.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy alkalmam volt egy táljai nagy szőlő birtokosnak az 1903-ik évi termését megvenni, amelyet a következő árak mellett árusítom:

I liter
Táljai szá-
morodni
I korona.

üvegre betét 10 fillér.

üvegre betét 10 fillér.

I liter
Táljai asz-
tali
80 fillér.

Bisztorszky Róbert
fűszerkereskedő.

KASSA, Fő-utca 22. szám (a kassátáttérrel szemben).

Látogatások.

Herczeg Ferenc vezetése alatt a Petőfi társaság tisztelgett Eder Ödön polgármester-nél is, majd az elnök felkereste Fodor Sándor pápai praelátust és Lekly Gyula a Kazinczy kör alelnökét. Délben a Schalkház szálloda téli kertjében ebéd volt, melyen a Kazinczy kör tagjai nagy számmal vettek részt, délután 5 órakor pedig a Petőfi társaság a Kazinczy kör által a pályaudvarhoz kísérve Kassáról elutazott.

A hadseregszállítások.

Magyarország részesedése.

Megegyezés a kormányok között.

Régi sérelmünk nyert orvoslást abban a megegyezésben, mely az osztrák és a magyar kormány s a hadügyi kormányzat között a hadsereg és a haditengerészet részére való ipari szállítások dolgában létrejött.

Evek hosszú során keresztül azt a visszás állapotot kellett megsínylentünk, hogy a hadsereg részére való szállítások kizárólag az osztrák iparnak jutottak.

Később, ama sok panasz következtében, mely a képviselőházban és a parlamentben évről-évre felhangzott, valamelyest megjavult a helyzet. Már nem csupán az osztrák kormány monopolizálta a hadsereg részére való ipari szállításokat, hanem némi szerény hely jutott a magyar iparnak is.

Természetes, hogy ezzel nem érthetünk be. Az esetről-esetre való, szórványos és szinte kegyelemszámba menő részletetés nem lehetett nyitunkra és nem is volt méltó Magyarországhoz s a magyar iparhoz.

Sokáig küzdöttünk a magyar ipar érdekeinek megvédéséért és ez a küzdelem sikeres is volt. Az a megegyezés, a miről főntebb megemlékeztünk, részletes intézkedéseket tartalmaz a két állam részesedésére nézve és a mi a legfontosabb, a jövőben a hadügyi kormányzat szigorúan fog ragaszkodni ehhez a megegyezéshez.

A magyar s az osztrák kormány és a hadügyi kormány közötti megállapodás főbb elvei a következők:

1. A hadsereg és a hadi tengerészet részére való szállításokat a kvóta arányában osztják fel a magyar és az osztrák ipar között.

2. Ez a felosztás rendszerint bármily ipari cikkre vonatkozik.

3. Ha oly iparcikk szállításáról van szó, a melyet az egyik vagy a másik államban nem állítanak elő, vagy a melynek előállítására Magyarországon vagy Ausztriában szabadalmazva van, akkor természetesen mindkét állam iparának kvótaszerű részletése nem lehetséges. Ebben az esetben azonban azt az államot, a mely ilyképpen hátrányba került, azzal kárpótolják, hogy egy másik iparcikkből többet rendelnek meg az, hogy iparosainknál és ily módon kiegyenlítés történjék.

A magyar kormánynak, főképpen a kereskedelemügyi miniszteriumnak gondja lesz rá, hogy gondosan ügyeljen az egyezmény pontjainak szigorú megtartására és figyelemmel kísérje, vajjon az árlejtéseken és a szabadkézből való bevásárlásokról kellőképpen figyelembe veszik-e a magyar ipart?

Ha Magyarország a kvóta arányában hozzájárul a hadsereg fenntartásához, megkövetelheti, hogy ennek a hozzájárulásnak egy része visszatérüljön a magyar iparnak jutó megrendelések formájában.

Elég baj, hogy ezt a kétségtelen jogot, a melyet Ausztria mindig élvezett, Magyarország csak most tudta biztosítani magának. Remélhetően nem is adja ki többé a kezéből.

A loyális abauji tanítók.

Kireparált jó hírnév.

Választó közgyűlés a megyeházán.

Az Abauj-Torna vármegyei és kassai általános tanító-testület ma délelőtt Sudy K. János elnöke alatt közgyűlést tartott. A gyűlésen Herboly Ferenc tiltakozott azon vád ellen, mely szerint őt hazafiatlannak és vallástalannak mondták. Tiltakozott az ellen, hogy az ő beszédét úgy magyarázzák, mintha az iskolában ő a szociáldemokrata párt elveit tanítani hirdette volna. Az ő beszéde a tanítók anyagi helyzetéről szólt s mint célravezető eszközt, a szervezkedést ajánlotta. Ezután a tanító közgyűlés a következő indítványt fogadja el egyhangu határozattal:

Az Abauj-Torna vármegyei általános Tanító-Egyesület nov. hó 26 án tartott közgyűlésében egyhangu határozattal elfogadja a beadott indítványt a következő szöveggel:

Az október hó 17-én hozott azon határozatot, mely szerint az Abauj-Torna vármegyei általános tanító-egyesület szakszervezetté alakul és csatlakozik a szervezett munkásokhoz: hatályon kívül helyezi, illetve megsemmisíti. (Helyeslés. Eljenzés.) Megsemmisíti pedig annyival inkább, mivel a határozat félreértésen alapul.

A hazafiatlanság vádjá ellen már azért sem tiltakozik, mert önértetét sértené meg, ha az ellen tiltakoznia kellene.

Nincs a megyében olyan tanító, akinek a hazafiatlanság vádjá ellen tiltakoznia kellene.

A közgyűlés azután többek felszólalása után elhatározza, hogy a tanítói fizetések rendezését sürgeti, a kultuszminiszterhez 30 tagu deputációt meneszt, amelyben a tanítói érdekek hathatósabb felkarolását, valamint ígéretet helyett tetteket kér. A kormánynak indítványozott bizalmi nyilatkozatot nem fogadta el a közgyűlés. Ezután közfelkiáltással újra megválasztották a tisztikart. Elnök lett: Sudy K. János, alelnökök: Horváth Lajos és Kóta Sámuel, jegyzők: Herboly Ferenc és Nemes József, pénztáros: Fertály József. Majd a különféle bizottságokat választották meg.

TÁVIRATOK ÉS TELEFON-JELENTÉSEK.

A képviselőház ülése.

A képviselőház mai ülésén folytatták a belügyi tárca költségvetésének tárgyalását. Az első szónok Vajda Sándor volt, a ki úgy aposztrofálta a szolgabírákat és jegyzőket, mint a kik csak megvesztegetés ellenében járnak el a nemzetiségek ügyeiben.

Elnök itt erélyesen rászólt a románra és dörgő hangon kérte tőle, hogy honnan meríti ezeket az adatokat, a melyekkel méltatlanul meghurcolja a megyei közigazgatást.

Vajda: Én a régi rendszer tisztviselőiről beszélek.

Elnök: Ez nem védekezés. Ön általánosságban beszél. Ismétlés esetén pedig megvonom öntől a szót.

Vajda erre alábbszállt és minden további emóció nélkül azzal végezte beszédét, hogy benyújtott egy határozati javaslatot, amelyben a nemzetiségi törvény végrehajtását indítványozza. A javaslatot különben nem fogadja el.

Nagy Dezső állt fel erre s pontról-pontra cáfolni kezdte a nemzetiségi képviselők vádjait. A nemzetiségi izgatásnak — így folytatja — véget kell vetni.

Azt nem lehet tűrni, hogy a magyarországi románok, a mint azt az ő vezérek akarnák, egy külföldi állammal, Romániával

kulturailag egyesüljenek. Nagy Dezső e vádjára haragosan felugráltak a román honatyák és lármásan tiltakoztak a vád ellen.

Elnök csenget és rászól Nagyra: Kérem a képviselő urat, tartózkodjék ilyen kifejezéstől, a mely a legsúlyosabb vádat a hazaárulást tartalmazza a románok ellen. (Elnök taps és helyeslés a nemzetiségi részéről) Elnök folytatja: Ezért tehát a szónokot rendre utasítom. (Még élénkebb taps és helyeslés.)

Nagy Dezső: A mit mondtam, azért helyt állok és azt be is tudom bizonyítani.

Elnök: Kérem a képviselő urat, ne folytassa ezt, mert az elnökkel polemizálni nem lehet!

Nagy Dezső: Lueger azért járt Romániában, hogy a Nagy-Ausztria érdekében ott propagandát csináljon.

Nagy beszéde után egy pár román honatya állt fel és mosakodott a szörnyű vád ellen, majd Andrassy Gyula kert szót és kijelentette, hogy ő szigorúan eljár minden nemzetiségi agitáció ellen. Az ő nemzetiségi politikája: a megértés és szeretet politikája. (Elnök helyeslés minden oldalról.)

Somogyi Aladár szólt erre s erősen kikelt az Operaházban uralkodó rendszer ellen. Mader Raul nagy összeköttetési révén lett az intézet igazgatója, pedig ő az Operaházban levő két kiváló zenetudós mellett tudatlan analfabéta. Mader igazgatása tarthatatlan állapotokat teremtett ott. Határozati javaslatot nyújt be a Nemzeti Színháznak és az Operának a belügyi tárcából való kivételéről és a kultusz tárcához való csatolásáról. Andrassy örömmel üdvözlö e javaslatot, amit a Ház el is fogad.

Burián és Wekerle.

Burián Béla báró közös pénzügyminiszter ma délben megjelent a Ház folyosóján és felkereste Wekerle miniszterelnököt, a kivel hosszabban konferált.

Bilse hadnagy eltűnése.

Ellendorf, november 26.

Bilse hadnagy, a ki az „Egy kis garnizonból” című műve révén nagy hírré tett szert, innen tetemes adósság hátrahagyásával eltűnt.

UJDONSÁGOK.

Egyetemet Kassának.

A kassai egyetemi nagybizottság megbízásából dr. Balás Károly a kassai kir. jogakadémia tanára ily címen egy füzetet bocsájtott közzé, mely a kassai egyetem felállításának érdekében emel szót és fordul „az országgyűlés mindkét házához, a magyar nemzeti kormányhoz, a Rákóczi vármegyék közönségéhez és az egész magyar közvéleményhez, hogy állítsanak tudományegyetemet Kassán, a Felvidék fővárosában, a nagy fejedelem és a bujdosók sírjai mellett, erős várúal a magyar tudománynak és hazaszeretetének, legméltóbb emlékezetűl II. Rákóczi Ferencnek.”

A felhívás lelkes hangon van megírva, de emellett nem nélkülözi a higgadt és fontos érveknek nagy tömegét sem, melyekkel indokoltá és elodázhatatlanná teszi a kassai egyetem kérdésének a megoldását. Különösen a mai nemzeti kormány feladatának tekintti az egyetem felállítását, mert úgymond „A legelső, kedvezőtlenebb politikai rendszer-változásnak (amitől óvjon meg jósorsunk) délibábként semmisülnek meg ennek az ország résznek a kilátásai.”

A felvidéki szigorló ifjuságának helyzetén könnyitene a kassai egyetem és megakadályozná azt is, hogy el ne szakadjon szülőföldjétől, ami fontos nemzeti érdek.

„De hozzájárulna ezenkívül egy hivatásos magyar főiskolai professori kar képzéséhez.”

Szakavatott körültekintéssel fejtegeti e szempontokat a füzet és bizonyára meglesz az a hatása, melyet írójá a közrebo-csájtással elérni remél.

— **Eljegyzés.** Javornitzky Jenő igazság-ügyminiszteriumi számtiszt, tartalékos had-nagy eljegyezte kislapási Juhász Lajos ny-tszéki irodatiszt leányát Irénkét.

— **Abauj-Torna vármegye és a ki-vándorlás.** Szomorú részletet ragadunk ki Puky Endre dr. alispán jelentéséből, melyet a keddi közgyűlés elé terjeszt. A nagy gonddal szerkesztett s egész vármegyei köz-életünket visszatükrözőtető jelentés a ki-vándorlásról a következőkben számol be:

A kivándorlási mozgalomról szólva, ezen időszakban az utlevél iránti kérelmek csökkenéséről adhatok számot, bár lakosságunk még mindig nagyon tekintélyes számban vándorol ki Amerikába. Tapasztalni lehet, hogy a gazdasági munkás erő évről-évre érezhetőbben csökken s ezen munka-erőhiány a mezőgazdasági viszonyokra hátrányos befolyással van, s a mezőgazda mindinkább nehezebb viszonyok s körülmények közé jut s mindinkább jobban és jobban van veszélyeztetve anyagi existenciájában. Szomorú jelenség ez mezőgazdasági életünkben, különösen a felvidéki törvényhatóságok területén, vármegyénk földjén szomorúan tapasztaljuk a mezőgazda küzdelmét és nehézségeit azon akadályokkal szemben, a melyeket a kivándorlás állít útjába s a mely akadályok nem kisebbednek, hanem évről-évre emelkednek.

A kivándorlást a következő számok igazolják:

Hó	Beérkezett	Kiadott	Elutasított
Januárban	456	43	13
Februárban	382	320	9
Márciusban	398	497	7
Áprilisban	284	305	6
Májusban	241	232	11
Juniusban	145	250	5
Juliusban	276	452	3
Augusztusban	428	356	8
Szeptemberben	469	305	11
Októberben	560	293	1
Összesen:	3639	3053	74

A kiadott 3053 darab utlevélből:
nő részére 1620
férfi „ 1432 darab lett kiadva.

— **A vidéki szeszgyárak és a kormány.** Néhány hete híre terjedt, hogy a kormánynak az a terve, hogy a vidéki városok szeszgyárait elvonja a kontingenst és ezért nekik kártalanítást ad. Erthető izgalmat keltett ez a hír, amely ha igaz, igen tekintélyes számú nagy iparvállalat végleges megszűnését jelentené. Temesvárott, ahol több nagyobb szeszgyár van, ez a kérdés már foglalkoztatta a kereskedelmi és iparkamarát, amely elhatározta Weisz Miksa indítványára, hogy felterjesztést intéz a pénzügyi, kereskedelmi és földmívelésügyi miniszterekhez és a szeszgyárak érintetlen üzembenhagyását követeli. A felterjesztést pártolás végett megküldik mindazon városoknak, ahol szeszgyárak vannak és az összes kamaráknak is.

— **Népgyűlés.** Igen látogatott népgyűlést rendezett vasárnap délután a kassai szociáldemokratapárt a Schalkház-szálló nagytermében. A politikai helyzetről és a sztrájk-törvényről beszélt Martos Manó, a népgyűlés egyedüli szónoka és a hallgatóság lelkesedése mellett jelentette ki beszéde végén, hogy a legszigorubb drákói intézkedésekkel sem fogják a munkásságot a sztrájk-tól visszatartani. Eredeti s eddig szokatlan újítást is hozott be a szónok, midőn a kassai ügyekkel is behatóan foglalkozott s élesen kikelt a Lőcsei-ház politikája ellen. A népgyűlés mindvégig rendes lefolyású volt s a munkás Marseilles éneklésével ért véget.

— **Rákóczi perselyek.** A persely-bizottság kintlevő perselyeket a Kassai Jelző-logbanknál beszállgatni sziveskedjenek. Az újabb beérkezett perselyekről szól az alábbi kimutatás: Eddig kimutatott összeg K 1488.45, Putankó Mihály 69.46, Kisebb

adományok 29.13, Holland G. 3.16, Grósz I.-né 3.29, Ekerdt J. 3.80, Kassai Takarékpénztár 15.10, Magyar leszámítoló és pénzváltó bank 5.60, Beller Károly 5.63, Varga K. 15.94, Fodor J. 1.94, Weiner J. 2.48, Groszmann Sa. utóda 1.50, Mocsáry J. 2.62, Mildner Ferenc 28.63, öz. Michailovits N.-né 5.46, Királyi ítélőtábla 10.48. Abázia kávéház 1.74, Csányi műmalom 5.82, összesen K 1695.19.

— **Hlinka pöre.** Rózsahegyéről jelentik: Hlinka rózsahegy-i plébános, Srobár orvos és tizenegy társuk izgatási pörének hétfői tárgyalása iránt nagy érdeklődés mutatkozik. Belopotoczky királyi ügyész gondos vádirata Hlinkát hat, Srobárt négy rendbeli, a többieket pedig egy rendbeli izgatással vádolja; köztük Tomis József plébánost a választójog elleni vétéssel. Az inkriminált kifejezések:

A tótokat a magyar nyelvvel butítják, hogy a bíróságok előtt a tótok mint az ökrök állanak. Tépjék bár ki nyelvünket, mégsem engedünk. Le a magyarokkal és a zsidókkal! Legyen forradalom és akkor kapákkal, kaszákkal és vasvillával agyonverjük őket. Üssétek a csendőröket.

E kijelentések tették vaddá és izgatottá a népet a biztonság rovására. A tárgyalás alkalmára a hatóságok csendőri és katonai készenlétről gondoskodtak. A tárgyaláson Chudovszky bíró elnököl. Védőkként szerepelnek Vlád Aurél és Breďiceanu képviselők és Mudrony Gyula ügyvéd.

— **Eltűnt szerzetes.** A ferencrendiek kolostorfőnöke három hónappal ezelőtt utra küldte Sáros-, Abauj-Torna és Zemplénavármegyékbe Laluch János Ábel frátert könyöradomány-gyűjtés végett. A szerzetes azóta nem adott magáról életjelet. Az eltűnt szerzetest a rendőrség keresi.

Színház, művészet.

Heti műsor:

Hétfőn, nov. 26-án, párosbérletben, harmadszor *Bohémszeretem*.

Kedden, nov. 27-én, páratlan bérletben, negyedszer *Bohémszeretem*.

Szerdán, nov. 28-án, bérletszünet, munkás előadás. *Takarodó*. Dráma 4 felv.

Csütörtökön, nov. 29-én, párosbérlet itt először. *Hamlet gróf*. Vigjáték 4 felv.

Pénteken, nov. 30-án, páratlan bérletben másodszer *Hamlet gróf*.

Szombaton, dec. 1-én páros bérletben. *A 47-ik cikk*. Dráma 4 felv.

Vasárnap, dec. 2-án, két előadás; délután 3 órakor, leszállított helyárrakkal, *A kis alamuszi* operette, este páratlan bérletben, *Az igmándi hiszap*, eredeti népszínmű.

— **Bohémszeretem.** Operette 3 felvonásban. (Henry Murger után írta Paul Ferrer. Zenéjét szerzte Henry Hirschmann.) A kassai Nemzeti Színház szombati bemutatója.

Bohéme! — Cigányoknak nevezi őket a magyar nyelv. Megtisztelő név nemde? S ők magis büszkén viselik. minthogy uri kevélységgel hordják kopott, fakult ruháikat, foltos, sokszor foltatlan, de azért rongyos cipőjüket is. Ők mindenükre büszkék, még szegényes padlásszobájukra is, melyben fejedelmi testtartással járnak-kelnek, ha ugyan van hely benne a fel s alásétálásra s az egyenes járásra.

Bohéme! — Ki nem érzi e szó varázslatos erejét? Ki nem lesi mohó kíváncsisággal a bohémélet intimitásait? Ki merné megvetni az éhez, nyomorgó bohém kompániát, mely kacagva türi az inséges idők szenvedéseit és oly előkelő grandezzaival költi el nyomoruságos ebédjét, mintha egy olympusi lakomán fogyasztaná az isteni ambróziát s nektárt.

Őket csak szeretni s irigyelni lehet. Irigyelni még szegénységük dacára is, mely

hozzátartozik a bohém természetrajzához. Nem véletlenből szegény minden bohém, de a dolog természetéből kifolyólag. A szegénység a bohémtermészet elmaradhatatlan járuléka. A gyakorlati érzék teljes hiánya, amely minden bohémlelek sajátossága szegénnyé teszi a bohémot, ha kincsekhez is jutna.

De nem a szegénység az, mely szeretetre és irigylésreméltóvá teszi őket, hanem az az áldott, jó természet, mely bearanyozza a nyomoruságot s mely felemeli őket a padlásszobák szegénységén felül a képzelet világába s onnan — madártávlatból kicsinyeknek, nevetségesen parányinak mutatván nekik mindent, amit földönjáró ember nagy-nak tart, — nagyuri büszkeséggel tölti el lelküket. Ők a képzelet gyermekei, a fantázia világának nagybirtokosai, akik pazar bőkezűséggel bánnak a fantáziájukkal, színeket látnak ott, ahol a bú ijesztő képe rémit, jólétet ott, hol a szegénység kuporog. Még saját parányi tehetségüket is óriásnak látják s úgy hiszik, a világ minden gonoszsága esküdött össze érvényesülésük ellen. Ezért harcolnak szélmalom ellen untalan.

Mert a tehetségük parányi. Epen csak annyi, hogy fel bírnak emelkedni a képzelet világába, de ahhoz már kevés az erejük, hogy az ott látottakat formába öntve a földönjáró emberekkel is megismertessék. Alkotni nem bírnak s agyuk teive van a képzelet világ csodás látományaival.

Ezért mindég mámorosak s nem bírják tisztán látni a való élet realitását. Összefolynak szemük előtt a dolgok s ők csak azt látják, amit képzeletük jelenik meg előttük. Ezért szegények és ezért boldogok, ezért szeretetre és irigylésreméltók.

A párisi bohémek világába vezet ez az operett bennünket és a vig fiuk és pajkos grisétték szerelmének egy bájos epizódját mutatja be. A kis Muzette és Mimi már a jólét kényelmében éltek, de szívük visszatérnek elhagyott kedveseikhez. Ez a mese, mely színez, szép jelenetekkel és gyönyörű zenével van élénkítve. A zene nem közönséges operette-muzsika, hanem tartalmas, orkesztrális mű, mely különösen a karénekek szépségével tűnik fel. (—r.)

Az előadás.

Diósi Nusi és Váradi Margit két jeles soubrettünk szállottak sikra a győzelem babéraiért. Kezdetben erős ellenfeleket láttunk bennük, de a II. felvonásban Diósi Nusi tul-szárnyalta riválisát, ő vitte el a siker babérágát, mi is neki nyújtjuk. Diósi Nussinak könnyebb volt harcolnia. Az ő bájos és felette elegáns toilette-beli megjelenése már fél sikert jelent neki. Elementáris erővel tört ki a taps a kis kokottról szóló dala után (természetes megismételte a gyönyörű virág kosár ellenében, melylyel tisztelői meglepték) és ugyancsak a tetszés ily spontán megnyilatkozása kísérte szerepe végéig az igazán tehetséges soubrettet. De ez mitsem von le abból, hogy elismerjük Váradi Margit kvalitásait is. Neki is szép sikere volt. Kedvesen játszott, egy szülő ariettje-ben, azt igazán szépen, mondhatni művésziesen adta elő. Csupán a lélekzet vétele hibáa. Mint beszédben, épp ugy éneken az egyes szavakat megszakitni nem szabad.

Ilyeneket hallottunk pl.: vi—szatér, rabszol—ga stb. Továbbá bátran elhagyhatja a partnerei hátán való ugra-bugráást. Cseöregnek értékes napja volt. Előkelő izlésű énekeért és sikerült játékaért szívesen tapsolta a közönség, sőt realisan gondolkodó tisztelői egy babér közé rejtett aranyórával lepték meg. Nagy Gyula a szokottnál is jobban játszott, Szénássy pompás szerephez jutott, de ki is aknázza. Faragó, Czobor, Szabó, Pápai és Serfőzi szintén hozzájárultak az est sikeréhez. Kedves jelenség Serfőzi Ilonka. A zenekar és kórus meglepő jó volt. Simándy megmutatta, hogy a fegyelem nem is boszorkányság. A siker jó része őt illeti. (—)

A Kassai Jelzálogbanknál a közel
jövőben a lakásokban levő

kályhák

eladóvá fognak tétetni.

A kályhák mind a legjobb karban
vannak, azok megtekinthetők és
azokra előjegyzések a banknál
eszközölhetők.

THE BERLITZ SCHOOL OF LANGUAGES.

Legnagyobb nyelvtanítási intézet

hölgyek és urak részére (Berlitz M. Dé
tanár fővezetése alatt).

Tanítás francia, angol, olasz, spanyol,
magyar, cseh és lengyel nyelvből
az illető nemzetek tanítói által a világhírű
„Berlitz“-féle módszer szent.

Eredmény biztosítva. Próbárák ingyen
Jelentkezések naponta délelőt 8-10 óráig
s délután 1-4-ig.

Jelentkezni lehet Vitéz A. könyv-
kereskedésében.

Világkiállítás St. Louis 1904. „Grand Prix“.
Világkiállítás Páris 1900. 2 arany érem

Fricsovszky Vincze

kőfaragó é sirkőraktára
Kassán. Pesti-ut 27. szám.

Nagy választék SIREMLÉKEK syenit, gra ni
tiroli, sziléziai és vörös márványfajokból, va-

lamint terméskövekből 120 koronától 200
koronáig.

Rendelés folytán nagyobbak is készíttetnek.

Készít:

ÉPÍTKEZÉSI MUNKÁLATOKAT, uti keresz-
teteket, keresztelő medencéket, emléklapo-
kat, SIRSZEGÉLYEKET, vasrácszatokkal
vagy anélkül, VASKERESZTEKET stb.
Kőfaragó munkák jutányos árban elfogadtatnak

Bolti szolgál

felvételük VITÉZ A. könyvkeres-
kedésében Kassa, fő-utca 75. sz.

Eladó

egy 14 hónapos Yorkshirei kan,
— tenyésztésre igen alkalmas —
Szlímák Jánosnál Ósván, u. p.
Garbócbogdány, Abauj megye.

Kiadó: Muranyi József.

A KASSAI JELZÁLOGBANK R. T.

további intézkedésig

összes régi betéteinek kamatlábát

4° -ra emelte **4°** -ra
fel

és **UJ BETÉTEKET** is ezen kamatra fogad el. E
mellett a 10%-os tőkekamatadót is **sajátjából viseli.**

Alapított 1844.

Alapított 1844.

KASSAI TAKARÉKPÉNZTÁR

a cs. kir. szab.

Triesti Általános Biztosító Társsaság
(Assicurazioni Generali)

Magyar Jég- és Viszontbiztosító részvénytársaság és
Első O. Általános Baleset Ellen Biztosító Társaság
főügynöksége a székesegyházzal szemben, saját házában.

Takarékbetétek könyvecskerek és folyó-számlára. Váltók és kisor-
solt értékpapírok leszámítása, beszedése.

Kölcsonők váltóra, házra, földbirtokra, értékpapírokra és folyó-
számla alakjában.

Értékpapírok, okmányok, ékszer megőrzése.

Váltóüzletében értékpapírok, külföldi pénzek vétele és eladása tőzsdei
árfolyam szerint.

Közbenjárás katonai házassági óvadékok letételénél.

Külföldi és vidéki szelvények, chequek beváltása és beszedése.

Osztálysorsjegyek eladása.

Hitellevelek és pénzáttalás bármely külföldi városba csekély díj mellett.

Safe Deposit pénzszekrények.

Postai megbízások azonnal elintéztetnek és fölvilágosítások
készséggel adatnak.

BAUERNEBL ÉS FIA, KASSA

SÖRFÖZDE ÉS MALÁTAGYÁR.

Telefon: 78. Alapított 1857.

Termeli a legjobb minőségben a következő söröket:

KIRALY SÖR **KORONA SÖR** **SÖTÉT BAJOR-SÖR**

Legujabb műszaki berendezéssel és mesterséges pincehűtéssel felszerelve.

Nagyobb küldemények saját jéggel hű-
tött sörszállító-kocsijainkban szállítat-
nak. — A különböző minőségű sörök
szállítása palackokban is történik.

Bővebb felvilágosítással, nem-
különböző árjegyzékkel kívánatra
a söröződe készséggel szolgál.

Royal nagyétteremben kizárólag e söröződe söre méretik ki.

Nyomatott VITÉZ A. UT. KASSA